

Administracinė byla Nr. eAS-938-525/2025
Teismo proceso Nr. 3-61-3-03274-2025-8
Procesinio sprendimo kategorija 39
(N)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

2025 m. spalio 1 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimučio Alechnavičiaus (pranešėjas), Artūro Drigoto (kolegijos pirmininkas) ir Dalios Višinskienės, teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo Aurimo Drižiaus atskirąjį skundą dėl Regionų administracinio teismo 2025 m. birželio 27 d. nutarties administracinėje byloje pagal pareiškėjo Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos prašymą dėl leidimo duoti privalomus nurodymus išdavimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.

Pareiškėjas Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba (toliau – ir pareiškėjas, Tarnyba) kreipėsi į teismą su prašymu išduoti leidimą duoti privalomus nurodymus viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams panaikinti galimybę pasiekti neskelbtiną informaciją, skelbiamą portale <https://laisvas.com/> (toliau – ir Portalas) bei leidimo ateityje duoti privalomus nurodymus viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams panaikinti galimybę pasiekti neskelbtiną informaciją, skleidžiamą Portalo replikose (kopijose), kurios po priegios apribojimo atsikuria per trumpą laiko tarpą, remiantis Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 98 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

Pareiškėjas nurodė, kad Žurnalistų etikos inspektorius (toliau – Inspektorius) nustatė, jog interneto Portalas skleidžia Rusijos Federacijos propagandinius naratyvus ir dezinformaciją. Šios informacijos sklaida prieštarauja Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo (toliau – VII) nuostatomis. Stebėsenos metu taikius visas prieinamas technines priemones nepavyko identifikuoti viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo). Tikėtina, kad už šio interneto portalo valdytojas yra Aurimas Drižius, kartu esantis ir Portalo publikacijų autorius, tačiau Tarnyba nedisponuoja šią prielaidą patvirtinančiais įrodymais.

Regionų administracinis teismas 2025 m. birželio 13 d. nutartimi tenkino Tarnybos prašymą ir išdavė leidimą atlikti Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje nurodytus veiksmus – duoti privalomus nurodymus viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams panaikinti galimybę pasiekti neskelbtiną informaciją, skelbiamą Portale bei duoti privalomus nurodymus viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams panaikinti galimybę pasiekti neskelbtiną informaciją, skleidžiamą Portalo replikose (kopijose).

Uždaroji akcinė bendrovė (toliau – ir UAB) „Grėsmės nacionaliniam saugumui“ 2025 m. birželio 26 d. pateikė atskirąjį skundą (kurį pasirašė A. Drižius), kuriame prašė: 1) atnaujinti administracinę bylą; 2) leisti susipažinti su Tarnybos „pretenzija“; 3) panaikinti Regionų

administracinio teismo birželio 16 d. nutartį kaip neteisėtą ir nepagrįstą; 4) priteisti turtinę ir neturtinę žalą – po 1 000 eurų už kiekvieną dieną, kai Portalas buvo neteisėtai blokuojamas.

II.

Regionų administracinis teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 153 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 2025 m. birželio 27 d. nutartimi atsisakė priimti Aurimo Drižiaus 2025 m. birželio 26 d. teisme gautą atskirąjį skundą.

Teismas pažymėjo, kad Regionų administracinio teismo 2025 m. birželio 13 d. nutartis nėra skundžiama Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) nustatyta tvarka. Be to, atskirąjį skundą pateikęs asmuo šioje byloje nėra proceso šalis, todėl jis nėra tinkamas subjektas, galintis paduoti atskirąjį skundą, kaip tai nustatyta ABTĮ 152 straipsnio 1 dalyje.

III.

Aurimas Drižius atskirajame skunde prašo panaikinti Regionų administracinio teismo nutartį, kuria teismas atsisakė priimti atskirąjį skundą.

Atskirajame skunde nurodyta, kad Tarnyba 2025 m. birželio 26 d., atsakydama į prašymą suteikti informaciją dėl Portalo blokavimo, nurodė, jog Regionų administracinis teismas apribojo prieigą prie Portalo. Atskirajame skunde pažymima, kad byla išnagrinėta „už akių“, t. y. „pažeidėjui“ nebuvo leista susipažinti su Tarnybos pretenzijomis ir pateikiama medžiaga, pateikti atsiliepimą. Šiuo atveju buvo pažeista Konstitucinė teisė į gynybą, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ir ANK) nuostatos dėl bylos nagrinėjimo procedūros, proceso šalių lygiateisiškumo ir kt. principai.

Atskirajame skunde pažymima, kad VII 19 straipsnio 1 dalies 3 punktas nenustato galimybės „uždaryti“ visuomenės informavimo priemonės, jos neįspėjus arba nesuteikus galimybės pateikti paaiškinimų.

Teismas nepagrįstai nesivadovavo VII 52 straipsnio 4 dalimi, kuri nustato, kad Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Taip pat teismas nepagrįstai apribojo Aurimo Drižiaus, Portalo administratoriaus, teisę kreiptis į teismą, nepagrįstai nurodęs, kad jis nėra laikomas proceso šalimi.

Pareiškėjas Tarnyba atsiliepime į atskirąjį skundą prašo jį atmesti.

Tarnyba pakartoja ginčui aktualias faktines aplinkybes ir pažymi, kad 2025 m. birželio 26 d. atskirąjį skundą pateikė UAB „Grėsmės nacionaliniam saugumui“, tačiau nepateikė įrodymų, dėl kokių priežasčių šis juridinis asmuo turi teisę gauti informaciją administracinėje byloje, kurios šalimi nėra.

Tarnyba nurodo, kad tyrimo metu nepavyko identifikuoti viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo). Tikėtina, kad už Portalo valdytojas galėjo būti Aurimas Drižius arba jo atstovaujamas juridinis asmuo UAB „Grėsmės nacionaliniam saugumui“. Todėl atsakovas, vadovaudamasis Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 98 straipsnio 4 dalies nuostatomis, kreipėsi į teismą dėl leidimo panaikinti prieigą prie interneto Portalo.

Tarnyba nurodo, kad teikdama prašymą teismui nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kas iš tiesų yra interneto Portalo valdytojas. Tačiau, jeigu tokie įrodymai ir būtų pateikti, pagrindinis ir esminis faktas yra tai, jog nebuvo nurodytas atsakingas už turinį Portale asmuo, Portale nepateikta kontaktų, leidžiančių susisiekti su portalo valdytoju, viešosios informacijos rengėju ir (ar) skleidėju. Dėl šių priežasčių Tarnyba neturėjo galimybės kreiptis į viešosios informacijos rengėją (skleidėją) prašydamas pašalinti draudžiamo turinio informaciją. Tačiau nurodytos aplinkybės nelemia, kad Tarnyba elgėsi neteisėtai, nes įstatymų leidėjas yra suformulavęs aiškią taisyklę, kaip atsakovas turi veikti, kai nėra galimybės nustatyti viešosios informacijos rengėjo ir (ar) skleidėjo.

Tarnyba sutinka, kad atsakant į A. Drižiaus raštą buvo padarytas netikslumas ir nurodytas neteisingas prieigos apribojimo pagrindas – VII 19 straipsnio 1 dalies 3, bet ne 1 punktas, tačiau šis netikslumas esminės reikšmės prieigos panaikinimui neturi.

Q

Tarnyba pažymi, kad UAB „Grėsmės nacionaliniam saugumui“ valdo ir (ar) valdė ne vieną visuomenės informavimo priemonę – interneto portalą, kurių veikla pasižymėjo draudžiamos informacijos – dezinformacijos ir priešišku valstybių propagandinių naratyvų sklaida. Prieiga prie šių portalų buvo blokuojama, tačiau minėta bendrovė darė tokių portalų replikas, t. y. ir toliau tęsė draudžiamos skelbti informacijos sklaidą turinį perkėlusį į portalą kitu pavadinimu. Minėtos bendrovės veikla yra susijusi ne vien tik su draudžiamos informacijos, bet ir itin pavojingos informacijos – dezinformacijos ir priešišku valstybių propagandinių naratyvų sklaida. Tokios informacijos skleidimas nėra suderinamas su demokratinės valstybės principais ir vertybėmis. Todėl, jeigu teismas nuspręstų atnaujinti prieigą prie draudžiamos skelbti informacijos, būtų daroma reali žala visuomenei ir valstybei.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV

Atskirojo skundo dalykas – Regionų administracinio teismo 2025 m. birželio 27 d. nutarties, kuria atsisakyta priimti Aurimo Drižiaus 2025 m. birželio 26 d. atskirąjį skundą dėl Regionų administracinio teismo 2025 m. birželio 13 d. nutarties panaikinimo, pagrįstumas ir teisėtumas.

Byloje nustatyta, kad Regionų administracinis teismas 2025 m. birželio 13 d., vadovaudamasis Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 98 straipsnio 2 dalimi, nutartimi išdavė leidimą duoti privalomus nurodymus viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams panaikinti galimybę pasiekti neskelbtiną informaciją, skelbiamą Portale bei duoti privalomus nurodymus viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams panaikinti galimybę pasiekti neskelbtiną informaciją, skleidžiamą Portalo replikose (kopijose).

Nesutikdamas su šia nutartimi UAB „Grėsmės nacionaliniam saugumui“ (Aurimas Drižius) pateikė atskirąjį skundą, prašydamas atnaujinti administracinę bylą, leisti susipažinti su Tarnybos „pretenzija“, panaikinti teismo 2025 m. birželio 16 d. nutartį, taip pat priteisti turtinę ir neturtinę žalą – po 1 000 Eur už kiekvieną dieną, kai Portalas buvo neteisėtai blokuojamas.

Skundžiama 2025 m. birželio 27 d. nutartimi Regionų administracinis teismas konstatavo, kad teismo 2025 m. birželio 13 d. nutartis yra neskundžiama, be to, atskirąjį skundą pateikęs asmuo šioje byloje nėra proceso šalis, todėl nėra tinkamas subjektas, galintis paduoti atskirąjį skundą.

Nesutikdamas su šiuo pirmosios instancijos teismo vertinimu A. Drižius atskirajame skunde teigia, kad pirmosios instancijos teismas apribojo jo teisę į gynybą, nesirėmė aktualiomis teisės aktu nuostatomis.

Teisėjų kolegija, tikrindama pirmosios instancijos teismo nutarties pagrįstumą ir teisėtumą, pirmiausiai nurodo, kad ABTĮ nuostatos nustato, jog ne bet kokia pirmosios instancijos teismo (teisėjo) nutartis gali būti atskirojo skundo objektu. Vadovaujantis ABTĮ 152 straipsnio 1 dalimi, pirmosios instancijos teismo (teisėjo) nutartis proceso šalys gali apskusti atskiruojų skundu apeliacinės instancijos teismui: 1) šio įstatymo nustatytais atvejais; 2) kai teismo nutartis užkerta galimybę tolesnei bylos eigai. Taigi, ne visos pirmosios instancijos teismo (teisėjo) priimtose nutartys gali būti atskirojo skundo objektu, nenustačius ABTĮ 152 straipsnio 1 dalies sąlygų, teismo nutarties skusti atskiruojų skundu negalima.

Vadinasi, įstatymas ne tik aiškiai apibrėžia atskirojo skundo padavimo teisę turinčių subjektų ratą, bet ir konkrečiai nustato atskirojo skundo padavimo atvejus. Nesant ABTĮ 152 straipsnio 1 dalyje numatytų sąlygų atskirajam skundui paduoti, teismas neturi pagrindo priimti asmens atskirąjį skundą ir apeliacinis procesas pagal tokį atskirąjį skundą apskritai neturi būti pradėtas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. gruodžio 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-1358-822/2015; 2017 m. kovo 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-190-146/2017; 2018 m. rugpjūčio 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-543-629/2018).

ABTĮ 153 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtinta, kad, gavęs atskirąjį skundą, pirmosios instancijos teismas (teisėjas) per tris darbo dienas po jo gavimo atsisako priimti atskirąjį skundą ir grąžina jį padavusiam asmeniui, jeigu skundžiama nutartis, kuri pagal įstatymus negali būti skundžiama atskiruoju skundu.

Teisėjų kolegija pažymi, kad Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ir ERI) 98 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Elektroninės informacijos prieglobos paslaugų, kaip jos apibrėžiamos Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatyme, viešųjų elektroninių ryšių tinklų, viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams ir (ar) .lt domeno administratoriui privalomus nurodymus pašalinti informaciją arba panaikinti galimybę ją pasiekti tol, kol bus pašalintas pažeidimas, turi teisę šiame straipsnyje nustatyta tvarka duoti <...> žurnalistų etikos inspektorius, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatyme <...>. Šis straipsnis netaikomas Lietuvos policijos, Ryšių reguliavimo tarnybos duodamiems privalomiems nurodymams pašalinti informaciją ar panaikinti galimybę ją pasiekti.

ERI 98 straipsnio 2 dalyje reglamentuota, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodyta institucija, duodanti privalomą nurodymą (toliau – Institucija), privalo pirmosios instancijos administraciniam teismui pateikti prašymą išduoti leidimą taikyti privalomus nurodymus, išskyrus šio straipsnio 3 ir 4 dalyse numatytus atvejus. Šiame prašyme turi būti nurodytas įtariamą pažeidimą padariusio asmens vardas ir pavardė arba pavadinimas, išskyrus atvejus, kai tokio asmens vardo, pavardės arba pavadinimo neįmanoma nustatyti ar šių duomenų nustatymas reikalauja neproporcingai daug sąnaudų, įtariamų pažeidimų pobūdis ir numatomi veiksmai. Pirmosios instancijos administracinis teismas išnagrinėja prašymą išduoti leidimą taikyti privalomus nurodymus ir priima motyvuota nutartį prašymą patenkinti arba atmesti. Prašymas turi būti išnagrinėtas ir nutartis priimta ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo prašymo pateikimo momento. Jeigu Institucija nesutinka su teismo nutartimi atmesti prašymą išduoti leidimą taikyti privalomus nurodymus, ji turi teisę per 7 darbo dienas nuo nutarties priėmimo apskųsti šią nutartį Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas turi išnagrinėti skundą dėl teismo nutarties atmesti prašymą išduoti leidimą taikyti privalomus nurodymus ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo priėmimo dienos. Teismai, nagrinėdami prašymus išduoti leidimą taikyti privalomus nurodymus ir skundus dėl leidimo taikyti privalomus nurodymus išdavimo, privalo užtikrinti pateiktos informacijos ir planuojamų veiksmų slaptumą.

Išdėstytas ginčui aktualus ir galiojantis teisinis reguliavimas patvirtina, kad pirmosios instancijos administracinis teismas, gavęs ERI 98 straipsnio 1 dalyje nurodytos institucijos (šiuo atveju – Tarnybos) prašymą išduoti leidimą taikyti privalomus nurodymus, turi jį išnagrinėti per 3 darbo dienas. Tuo atveju, jeigu minėtas prašymas atmetamas, būtent ši institucija turi teisę tokią nutartį skųsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Teisinis reguliavimas neįtvirtina galimybės asmeniui, dėl kurio institucija kreipiasi į teismą, teisės apskųsti pirmosios instancijos teismo nutartį, kuria prašymas tenkinamas. Atskirajame skunde išdėstyti argumentai dėl VII nuostatų (be kita ko, 52 str. 4 d.), nepaneigia šių išvadų pagrįstumo, kadangi nagrinėjamu atveju Tarnyba prašymą teikė remdamasi ERI 98 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

Dėl nurodytų aplinkybių, atsižvelgusi į ginčui aktualų teisinį reguliavimą, apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija pritaria pirmosios instancijos teismo pozicijai, kad apeliacinis procesas pagal A. Drižiaus atskirąjį skundą dėl Regionų administracinio teismo 2025 m. birželio 13 d. nutarties, negalėjo būti pradėtas, kadangi minėtas asmuo šios nutarties negalėjo skųsti. Tai suponuoja išvadą, kad A. Drižiaus 2025 m. birželio 26 d. atskirąjį skundą dėl Regionų administracinio teismo 2025 m. birželio 13 d. buvo pagrįstai atsisakyta priimti, o su tuo susiję atskirojo skundo argumentai šios išvados nepaneigia.

Kadangi nagrinėjamoje byloje pagal pareiškėjo atskirąjį skundą vertinamas nutarties, kuria buvo atsisakyta priimti pareiškėjo atskirąjį skundą, teisėjų kolegija nevertina pareiškėjo argumentų, kad konkreti skelbta informacija buvo nepagrįstai pripažinta netinkama (teisės aktų reikalavimus pažeidžiančia).

Apibendrinama išdėstytus motyvus, teisėjų kolegija sprendžia, kad pirmosios instancijos teismas iš esmės tinkamai aiškino ir taikė proceso teisės normas, todėl pagrįstai atsisakė priimti

2025 m. birželio 26 d. atskirąjį skundą (ABTĮ 153 str. 1 d. 3 p.). Atsižvelgiant į tai, A. Drižiaus atskirasis skundas atmetamas, o pirmosios instancijos teismo nutartis paliekama nepakeista.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 154 straipsnio 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Aurimo Drižiaus atskirąjį skundą atmesti.
Regionų administracinio teismo 2025 m. birželio 27 d. nutartį palikti nepakeistą.
Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Laimutis Alechnavičius

Artūras Drigotas

Dalia Višinskienė.

NUORAŠAS TIKRAS
Teismo raštinės specialistė

Laisvida Versekienė

2025. 10. 01.